

Tredje afsnit (Åndsforskning og materieforskning) – kapitel 1 (Den indre og den ydre verden) – lektion 65

Livsoplevelsens stilling

1.

Som vi ved, er det levende væsen karakteriseret ved, at det udgør et Noget, der kan opleve, og som i tilknytning hertil ubetinget begærer at opleve. Man kan nu stille det måske lidt overraskende spørgsmål, hvilken rolle dette at kunne opleve rent principielt spiller for det levende væsen, og svaret bliver fra Martinus side, at der kun herigennem kan opnås kendskab til såvel egen tilværelse som tilværelsen af alt andet, der eksisterer. Netop livets oplevelse betegner frem for noget andet det levende væsens erkendelse af begrebet tilværelse -og der eksisterer i overensstemmelse hermed for det enkelte individ kun, hvad der optræder i dets livsoplevelse. Livsoplevelsen og den alene danner den verden, der har eksistens for det. Det er alene her, det er bevidst. Det er alene her, det lever og erkender.

2.

Da der for det levende væsen kun eksisterer, hvad der optræder i dets livsoplevelse, vil det ifølge sagens natur ikke være muligt at diskutere noget som helst, der ikke henhører under netop livsoplevelsen. Dette fremgår simpelthen af, at man kun kan diskutere ting, man på en eller anden måde har kendskab til; og at have kendskab til noget er netop udtryk for, at det pågældende noget optræder i livsoplevelsen. Det er med andre ord principielt umuligt på nogen som helst måde at bevæge sig uden for den verden eller det område, som ens personlige livsoplevelse danner. Og et betyder naturligvis også, at enhver diskussion, man eventuelt indlader sig på at føre, i sig selv placerer sig inden for livsoplevelsens verden.

Stofsidens og livssidens

3.

Hermed står specielt to kendsgerninger os klart:

1. Muligheden af at opleve betegner det levende væsens grundforudsætning for at få kendskab til såvel sin egen tilværelse som tilværelsen af alt andet, der eksisterer.

2. For den enkelte livsenhed eksisterer der kun, hvad der optræder i dets livsoplevelse. Med hensyn til muligheden af at opleve ved vi, at denne intimt knytter sig til en omfattende organisk struktur henhørende under begrebet "skaberevnen", nemlig den såkaldte sansestructur. Det er takket være eksistensen af sansestructuren, at det levende væsen er i stand til at frembringe og dermed tilegne sig livets oplevelse. Denne på sin side udgør i tilslutning hertil "noget skabt", men vel at mærke af udelukkende subjektiv natur. I sig selv eksisterer den alene for det Jeg, af hvis sansestructur den er frembragt. Og den er vel at mærke ikke identisk med hverken denne sansestructur eller de processer, der finder sted heri, og på hvilke den beror. Den er ene og alene identisk med Jegets subjektive registrering af disse processer, og det betyder, at den foruden at være subjektiv udgør en totalt immateriel og fuldstændig illusorisk størrelse. Man kan således ikke sige, at den er her eller der, eller at den består af det eller det, for som immateriel kan den hverken stedfæstes eller siges at bestå af noget. Den udgør derimod en for alene Jeget eksisterende erkendelse af noget, nemlig det Noget, der

har givet anledning til den. Men som identisk med årsagen er dette "Noget" ganske andet end erkendelsen af det. Denne sidstnævnte er kun en subjektiv fremtrædelsesform af dette Noget, og følgelig må den også i forhold hertil være en illusion. Livsoplevelsens verden må med andre ord defineres som en totalt subjektiv, immateriel og illusorisk verden, der udelukkende eksisterer for det Jeg, af hvis sansestruktur den er frembragt. Heraf følger omvendt den meget vigtige konklusion, at livsoplevelsen som identisk med en rent subjektiv størrelse kun eksisterer, for så vidt den eksisterer!!

4.

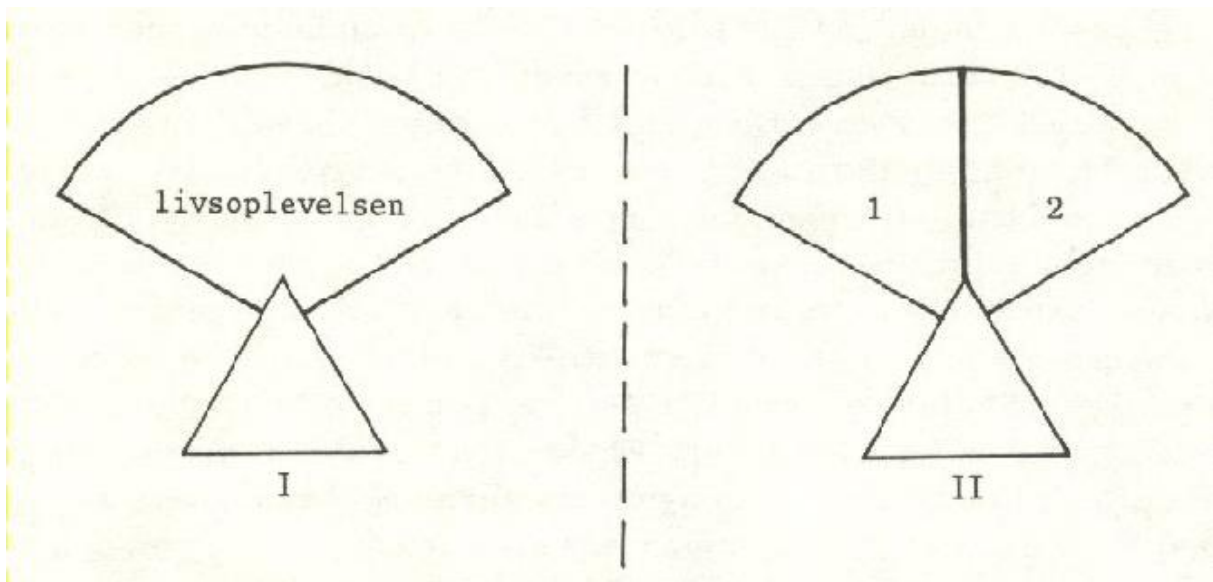
Ikke desto mindre er det altså i denne verden, det levende væsen er bevidst -og kun i den. Det er med andre ord her og her alene, det lever og erkender, hvilket medfører, at man også rent middelbart skulle tro, at det på forhånd var afskåret fra nogen sinde at komme til nogen virkelighedserkendelse og dermed blive i stand til at gennemskue den illusion, det faktisk permanent er hildet i. Som vi imidlertid i det følgende skal komme til at se, er dette ikke tilfældet. Gennem sin mulighed af at opleve har det levende væsen ikke alene adgang til at få kendskab til illusioner. Det har også adgang til at nå til erkendelse af disse illusioners identitet som illusioner og herudfra kunne slutte sig til den til grundliggende virkelighed. Dette fremgår alene af den omstændighed, at det just er en sådan bedrift, læseren i nærværende tilfælde på grundlag af Martinus analyser er i færd med at udføre.

5.

Ønsker man at komme til en nærmere forståelse af et eller andet problem, forudsætter det som bekendt, at man gør det pågældende problem til genstand for en indgående undersøgelse. Dette må også gælde i vores tilfælde, hvor det er intet mindre end livsoplevelsen, der spiller rollen som problem. For at løse dette problem, er det simpelt hen nødvendigt, at gøre samme livsoplevelse til genstand for en undersøgelse. Nu er livsoplevelsen jo imidlertid ikke noget, man kan tage frem og give sig til at undersøge med lup og lygte. Man er henvist til at nøjes med at ransage den måde, hvorpå man personligt fornemmer den. Denne fremgangsmåde er imidlertid ikke så ringe, som det måske først skulle antages. Thi som en overordentlig vigtig kendsgerning, lader det sig straks konstatere at man gennem sin livsoplevelse på én gang er i berøring med to verdener, således at den verden, ens livsoplevelse danner, i virkeligheden viser sig at være en dobbeltverden. Man er på den ene side i berøring med en "ydre" verden af såkaldt fysisk natur, og man er på den anden side i berøring med en "indre" verden af såkaldt åndelig natur. Med hensyn til den ydre verden, er denne karakteriseret ved stofvirkninger, bevægelser, begivenhedsforløb, lugte, lyde og alle former for sansedata. Og hvad angår den indre verden, er denne karakteriseret ved sådanne faktorer som begreber, forestillinger, hensigter, formål, ideer, tanker, stemninger, evner, ønsker, erfaringer, begær og behov m.v. -kort sagt alle former for psykologiske emner.

Man kan nu stille følgende spørgsmål: i forhold til hvad er disse to verdener af henholdsvis ydre og indre karakter. I forhold til hvad er den åndelige verden en indre verden og den fysiske verden en ydre verden? -Ja, i almindelighed er mennesket, når det prøver at besvare disse spørgsmål, tilbøjeligt til at lade den fysiske organisme danne fixpunkt (fast punkt) for vurderingen. Således er det tilbøjeligt til at betragte den åndelige verden som en verden, der ligesom er "inden i" organismen, ligesom det er tilbøjeligt til at betragte den fysiske verden som en verden, der er uden for organismen og således omgiver denne. At disse betragtninger imidlertid ikke er i kontakt med virkeligheden vil være let at påvise. Således eksisterer for det første de processer, gennem hvilke den tilsyneladende ydre, fysiske verden konstateres, inden i organismen og ikke uden for den, rent bortset fra, at nævnte fysiske organisme selv tilhører den fysiske verden. Ønsker man derfor at opretholde det synspunkt, at den fysiske verden er karakteriseret ved at være en ydre verden derved, at den forekommer uden for den fysiske organisme, da må man enten frafalde, at den fysiske organisme er fysisk og dermed part i den fysiske verden, eller hævde, at den fysiske organisme som part i den fysiske verden er udenfor den

fysiske organisme -altså uden for sig selv. Og begge dele er, som det vil ses, lige umuligt og absurd - kort sagt noget nonsens. Men lige så lidt, som den fysiske organisme kan anvendes som fixpunkt for en bestemmelse af den fysiske verdens placering, lige så lidt kan den anvendes som fixpunkt for en bestemmelse af den åndelige verdens placering. At hævde, at den åndelige verden befinder sig inden i den fysiske organisme, er nemlig lige så absurd som at hævde, at den fysiske verden specielt befinder sig uden for den fysiske organisme. Dette fremgår alene af den omstændighed, at den fysiske organisme er fysisk helt igennem, og dermed også helt igennem er repræsentant for den fysiske verden, der jo er karakteriseret ved at være en ydre verden. Hvad der forekommer inden i den fysiske organisme er fremdeles kun en fysisk verden, nemlig repræsenteret ved fysiske organer, celler, molekyler og atomer samt fysiske energier og kræfter etc.. Andet forekommer ikke, og det må nødvendigvis betyde, at man ikke her kan placere den åndelige verden. I hvert fald eksisterer den ikke som en indre verden i den fysiske organisme i samme forstand, som førnævnte fysiske detaljer gør det, hvilket alt i alt viser, at det absolut ikke kan være i forhold til den fysiske organisme, at den fysiske og den åndelige verden kan udgøre en henholdsvis ydre og indre verden. -På hvad måde, eller i forhold til hvad gør de det da?

Det levende væsen og dets livsoplevelse. II) Det levende væsen og dets livsoplevelse opdelt i 1) en stofside og 2) en livsside.

Hertil svarer Martinus, at det gør de pågældende to verdener udelukkende kun i forhold til hinanden indbyrdes, og han begrundet sit udsagn på følgende måde. -Såvel den fysiske som den åndelige verden er dele af det levende væsens livsoplevelse, og det er udelukkende kun her, de optræder. Det vil igen sige, at de begge to hører til inden for rammerne af denne livsoplevelse, der udgør én verden. I denne forstand er de begge to indre verdener. Når imidlertid den ene af de to verdener virker som en ydre verden, mens den anden så decideret virker som en indre verden, skyldes det simpelthen, at de repræsenterer to principielt forskellige sider af en og samme sag, altså den totale livsoplevelse. Denne sidstnævnte udgør som sagt én verden, men en verden med to komplementære aspekter eller sider; og det er disse to sider indbyrdes betydning, der bevirker, at de umiddelbart kommer til at virke som henholdsvis en ydre og en indre verden -for Jeget. I henhold til sin særlige betydning samt måde at ytre sig på vil det således være træffende at karakterisere den ene side som livsoplevelsens

stofsiden, og den anden som livsoplevelsens livsside, hvor stofsiden foreløbigt svarer til den såkaldte fysiske verden, og livssiden til den såkaldte åndelige verden.

Til læserens beroligelse skal vi oplyse, at det står os pinligt klart, hvor svært det må være at følge med her. I kontakt med sin særlige natur er emnet ganske overordentligt abstrakt. Lykkeligvis består der imidlertid en sand hærskere af muligheder for gennem praktiske eksempler at anskueliggøre problemstillingen, og vi skal ikke et øjeblik tøve med at fremføre et par af disse.

6.

Som det første eksempel skal vi vælge at studere oplevelsen af følgende ord: HUND. Alle ser vi straks, at der står "hund", og alle tænker vi også straks på en eller anden hund, vi kender; men hvordan går dette til? Det går simpelt hen til på den måde, at vi på én og samme tid oplever bogstavkombinationen fra dens to principielt mulige sider, nemlig stofsiden og livssiden. Med hensyn til stofsiden, så optræder denne som en oplevelse af særlige stofvirkninger, nemlig fire stregfigurer (bogstaver). Og vedrørende livssiden, så optræder denne som oplevelsen af begrebet "hund".

Imidlertid er begrebet "hund" ikke direkte identisk med de fire bogstaver. Det er det kun indirekte, nemlig på den måde, at det pr. vedtægt udgør disse fire bogstavers åndelige indhold eller betydning - altså deres livsside.

Gennem dette eksempel skulle det være muligt at forstå på hvad måde al livsoplevelses stofsiden og livsside er knyttet sammen. De er -for at blive ved eksemplet -knyttet sammen med hinanden som bogstav med mening.

Til yderligere belysning af denne sammenhæng mellem livsoplevelsens stofsiden og livsside skal følgende eksempler fremføres.

1. I stedet for som tidligere tænker vi os nu, at du hører ordet "hund". Hvordan forholder de to verdener eller livsoplevelsessider sig i dette tilfælde til hinanden? -På ganske samme måde som i første eksempel. Den eneste forskel er, at stofsiden i dette tilfælde ikke har form af en grafisk figurkombination, men derimod af en lydcombination. Denne lydcombination er den måde, stofsiden denne gang optræder på, medens livssiden stadig optræder som oplevelsen af begrebet "hund". Og også i dette tilfælde repræsenterer livssiden stofsidens åndelige indhold eller betydning, hvilket igen vil sige, at den udgør den omstændighed, der bevirker, at stofsiden har mening for os.

2. Vi går herefter til nok et eksempel. Denne gang tænker vi os, at du er ude at spadsere, og herunder pludselig møder en hund, en rigtig levende hund. Hvordan går det nu med stofsiden og livssiden? -Ja, det går jo helt enkelt sådan, at stofsiden her er repræsenteret ved den materiekombination eller materieeffekt, som hundens fysiske organisme udgør, medens livssiden stadig er repræsenteret ved begrebet "hund". Og ligeledes i dette tilfælde er det livssiden, der giver stofsiden mening.

3. At livssiden virkelig giver stofsiden mening og dermed udgør den side, der egentligt har værdi for os, vil følgende eksempel kunne vise. Vi vil i dette tilfælde studere oplevelsen af følgende ord: DNUH. I de fleste tilfælde vil denne bogstavkombination ikke sige noget som helst. Det vil kun være en bogstavkombination, en bogstavkombination af tilfældig orden. Men hvad vil det egentligt sige, at bogstavkombinationen ikke siger os noget? -Det vil sige, at den kun opleves fra den ene, af sine principielt to mulige sider, nemlig stofsiden. Den udgør udelukkende kun en nærmere bestemt stofvirkning for os, men en stofvirkning uden mening. Og at den ingen mening har, betyder at vi ikke kan få kontakt med dens livsside. Denne kontakt optræder imidlertid med det samme igen, hvis man prøver at læse ordet bagfra: DNUH. -øjeblikkeligt optræder på ny i bevidstheden begrebet "hund". Ordet har atter fået mening, og det skyldes, at vi på ny har fået kontakt med dets livsside.

4. Skulle læseren allerede for længe siden af sig selv have fundet ud af at læse ordet bagfra, hvilket vi vil finde højst sandsynligt, kan det betragtes som et glimrende eksempel på den rolle livssiden spiller. Den er, som allerede tidligere nævnt, livsoplevelsens væsentligste eller egentlig værdifulde side for os, og det bevirker uden videre, at vi overalt, hvor vi oplever stofvirkninger, helt automatisk eftersøger den. Kan vi ikke finde frem til den på den ene måde, prøver vi en anden, og det bliver vi ved med, så længe vi har evner og kræfter dertil. Denne vor intime afhængighed af kontakt med tilværelsens livsside skal vi af hensyn til det vigtige i, at den rette forståelse bliver opnået, søge at gøre lidt mere ud af. Vi læser endnu en gang ordet HUND. Læseren vil sikkert nu indrømme, at det vil være ham eller hende totalt umuligt at betragte disse fire bogstaver uden at forbinde dem med begrebet "hund". Det er i dette tilfælde simpelthen umuligt at løsne stofsiden og livssiden fra hinanden til fordel for en fremhævelse af stofsiden samt en ophævelse eller eliminering af livssiden. De to sider er uløseligt forbundne med hinanden i oplevelsen. Til yderligere demonstration af livssidens uafrystelighed skal vi nu prøve at bede læseren om at læse følgende ord: DUNH. Vi er sikker på, at hver eneste, som på indeværende tidspunkt læser dette ord, målbevidst vil søge efter at udlede begrebet "hund", og vi føler os ligeledes sikre på, at ikke så få i første omgang vil tænke på begrebet "dun", og i begge tilfælde demonstrerer det vor afhængighed af kontakt med livssiden. -Tænk vi os nu, at det ikke lykkes for os hverken at se begrebet "hund" eller begrebet "dun", så vil der i hvert fald være tale om, at vi i stofkombinationen ser et "ord", bestående af fire "bogstaver". Men såvel "et ord" som "fire bogstaver" er begreber og dermed størrelser, der tilhører stofkombinationens livsside. Det eneste, der tilhører stofsiden, er selve figurkombinationerne med samt den tryksværte, der danner dem.

5. Af de foranstående eksempler håber vi det er fremgået, hvad der henholdsvis forstås ved livsoplevelsens stofsider og livsside, samt i hvor høj grad disse to sider er knyttet sammen. Den erkendelsesteoretiske betydning af at forstå dette kan nemlig ikke overvurderes. Analyserne af livsoplevelsens stofsider og livsside betegner utvivlsomt et af de mest revolutionerende og bemærkelsesværdige områder af Martinus kosmologi, ja så revolutionerende, at de for al videnskab og menneskelig tænkning vil danne skel den dag, de er blevet forstået. At noget sådant virkeligt er tilfældet skal vi ved hjælp af et sidste eksempel gå over til at belyse.

Vi skal i dette tilfælde se på, hvorledes stofsiden og livssiden forholder sig til hinanden, når det drejer sig om oplevelsen af vor egen organisme. Her må man allerførst gøre sig klart, at man i princippet ikke kender sin egen organisme det mindste bedre, end man f.eks. kender sin næstes organisme. Thi det nærmeste, man kan komme såvel sin egen som sin næstes organisme, er selve oplevelsen af den. På dette punkt befinder de to organismer sig på nøjagtigt samme afstand af én -altså af ens Jeg. Den forskel, vi mener, der er tale om, er udelukkende kun en forskel i det antal sider, hvorfra de to organismer opleves. Og her har vi i forholdet til vor egen organisme det fortrin, at vi ikke alene kan opleve dens ydre fremtoningspræg, men også i en vis udstrækning dens indre tilstande. I form af træthed kan vi f.eks. opleve tilstedeværelsen af et begyndende energiunderskud, lige som vi i form af tørst kan opleve tilstedeværelsen af et begyndende vædskeunderskud. Og vi kan som kontraster til vellyst og velbehag i form af smerter og andre ubehagsfølelser registrere visse uregelmæssigheder i organismens funktionelle og konstitutionelle balance. Jævnfør vore efterhånden forlængst overståede analyser af tilværelsens fem universelle bevægelsesarter er imidlertid samtlige disse oplevelser eksempler på oplevelser af den femte universelle bevægelsesart, hvilket altså betyder, at det er oplevelser, der i princippet ligger fuldstændigt på linie med synsoplevelsen af organismen, altså stof- eller materieoplevelser. Den eneste forskel, der derfor er tale om mellem den oplevelse, man har af sin egen organisme, og den, man har af f.eks. sin nabos organisme, består altså i antal af registrerede materieeffekter. Nabos organisme kan sædvanligvis kun opleves udefra, hvorimod ens egen organisme foruden dette også kan opleves indefra, hvor udtrykket indefra

udtrykkeligt kun refererer til en direkte fornemmelsesoplevelse af de tilstande, der hersker i organismens indre. Men denne forskel ville selvfølgelig straks ophæves, hvis det var muligt at forbinde det ene individs nervesystem effektivt med det andet. (Siamesiske tvillinger)

Vi forstår altså, at det levende væsens fysiske organisme kosmisk set blot er en genstand på linie med alle andre genstande undtagen på det ene, men til gengæld også meget væsentlige punkt, at den gennem sin særlige forbindelse med og tilknytning til den samlede sansestruktur er i stand til at formidle livsoplevelse -naturligvis forudsat at den i passende udstrækning er intakt. Dette fremgår nemlig af, at den selv indgår i denne livsoplevelse på linie med alle andre genstande -specielt hvad angår dens stofsiden. Og hvad mere er: hvert enkelt levende væsen kender kun sin organisme gennem den oplevelse, det har af den. -Og som i alle andre tilfælde har denne oplevelse to sider, nemlig en stofsiden og en livssiden. Med hensyn til stofsideoplevelsen af den fysiske organisme har denne naturligvis form af alle de stofvirkninger, som den fremviser, det være sig visuelle, auditive, lugtmæssige, smagsmæssige eller fornemmelsesmæssige stofvirkninger. Og med hensyn til livssideoplevelsen af samme organisme, ja, så eksisterer denne i form af alle de begreber, gennem hvilke dens betydning og mening står. Jeg er klar, det vil sige begreber som organisme, menneske, mand eller kvinde, ung eller gammel, syg eller rask, smuk eller grim, stor eller lille, levende eller død, osv. osv., hvortil kommer den såvel bevidste som ubevidste direkte registrering af den som et personligt redskab for manifestation og sansning -som en personlig skaberevne.

7.

Efter hermed at have gjort det klart, at al fuldstændig livsoplevelse er karakteriseret ved at være dobbeltsidig, skal vi gå over til at foretage forsøget på at forklare, hvorfor dens to sider gør sig gældende som to verdener, der i forhold til hinanden optræder som en ydre verden og en indre verden.

For det første beror det på, at de to verdener bæres og opretholdes af to forskellige sansesystemer og sanseprocesser, hvad vi siden skal vende tilbage til. Kun skal vi på nuværende tidspunkt bemærke, at livsoplevelsens stofsiden bæres af en proces, Martinus betegner som "sansningen fra neden", mens til gengæld livssiden bæres af en proces, Martinus betegner som "sansningen fra oven". Nu er det jo stofsiden, der fornemmes som en ydre verden, mens til gengæld livssiden, fornemmes som en indre verden, og på grundlag af, hvad der netop er blevet oplyst, er vi straks klar over, at oplevelsen af den ydre verden bæres af sansning fra neden, medens oplevelsen af den indre verden bæres af sansning fra oven.

Imidlertid er dette, at de to sider eller verdener bæres af hver sin sanseprocess eller sansemetode, ikke den primære grund til, at de i forhold til hinanden optræder som henholdsvis en ydre og en indre verden. Det skyldes derimod, at den verden, der har form af stofsiden, på den ene side opleves umiddelbart, mens den i tilslutning hertil på den anden side er dannet af relativt anskuelige faktorer. Den er nemlig i sin grundvold dannet af de fem faktorer, vi i dette kursus' første afsnit lærte at kende som tilværelsens fem universelle bevægelsesarter: stambevægelsen, rummet, tiden, forvandlingen og materien. Livssiden derimod opleves ikke umiddelbart, lige som den heller ikke er repræsenteret ved anskuelige faktorer. I form af evner, begreber, forestillinger og alle mulige andre psykologiske emner er den tværtimod dannet af højst uanskelige faktorer, og ydermere faktorer, som på grundlag af en særlig indsats -nemlig udtydning -skal udledes af stofsidens faktorer, og således i virkeligheden kun indirekte fremgår af stofsiden *). Disse omstændigheder i forbindelse med hinanden bevirker, at livsoplevelsens verden, der som allerede flere gange stærkt betonet er den eneste, vi kender, kommer til at optræde som to verdener, hvoraf den ene synes at være inden i den anden. Og at det netop er den åndelige verden eller livssiden, der er inden i den fysiske verden eller stofsiden, skyldes altså, at

førstnævnte som en totalt uanskelig verden skal udledes af stofverdenen, der har de modsatte karakteristika: altså er umiddelbar og anskuelig.

*) Livssiden er dybest set opbygget af de ved de seks kosmiske underbevidsthedsgrundenergi repræsenterede seks universelle grundkvaliteter eller kvalitative bevægelsesarter (kapitel 3).

Lad os en gang se lidt nærmere på den verden, der udgør livsoplevelsens stofsider. Som allerede nævnt består den af tilværelsens fem universelle bevægelsesarter, og rent umiddelbart består den først og fremmest af den femte og den første bevægelsesart. Ja, helt umiddelbart består den egentlig kun af den femte bevægelsesart, nemlig materien.

Denne er nemlig stofsidens primære repræsentation og yderligere den repræsentation, der bærer de fire andre -her først og fremmest den første. Stambevægelsen udgør ganske vist det kosmiske fundament for materien, idet denne som bekendt er et specielt, kollektivt eksempel på oplevelsen af den første bevægelsesart; alligevel må materien siges at bære den første bevægelsesart, fordi den på den ene side ikke selv umiddelbart opleves som bevægelse, men derimod som materie, samtidig med, at oplevelsen af den første bevægelsesart i virkeligheden er en oplevelse af materie, der ændrer position -altså dybest set er en oplevelse af bevægelse, der ændrer position. Som vi erindrer, lader dette sig gøre i kraft af, at Jeget er i besiddelse af evnen til at huske, idet dette at opleve positionsændring forudsætter, at man kan fastholde de enkelte positioner i forhold til hinanden -altså kan huske dem. Yderligere erindrer vi, at det er ved den samme evne, at de øvrige bevægelsesarter kommer ind i billedet, nemlig rummet, tiden og forvandlingen. -Ser vi lidt på disse øvrige bevægelsesarter, vil vi hurtigt opdage noget, der yderligere tjener til at forklare, hvorfor stofverdenen så udpræget fornemmes som en ydre verden. Dette fremgår nemlig af de træk, der karakteriserer den anden bevægelsesart: rummet. Som vi husker, er rummet identisk med en helt igennem subjektiv forestilling, der opretholdes af Jegets evne til at opleve den første bevægelsesart -nærmere betegnet den første og den femte bevægelsesart i forbindelse med hinanden. Det optræder nemlig som en forestilling om noget, i hvilket noget andet kan eksistere og foregå, hvilket igen vil sige, at rummet optræder som forestillingen om et noget, der omgiver livsoplevelsens faste punkt: "Jeget". Vi husker også, hvorledes rummet i forbindelse med tiden, og med den første bevægelsesart som grundlag, danner Jegets såkaldte mentale livsrum, og vi ser nu overordentligt klart betydningen af dette livsrum. Det udgør ganske vist en helt igennem subjektiv forestilling hos Jeget, men det er ikke desto mindre en forestilling af højst overbevisende natur. Jeget "føler" sig virkelig omgivet af et rum, i hvilket genstande eksisterer og omgiver det, samt i hvilket bevægelser og dermed begivenheder, underkastet begyndelse og afslutning samt udtrykkende forvandling, finder sted. Det føler sig kort sagt omgivet af en ydre verden, hvis mest umiddelbare repræsentation er materien og dennes bevægelser i rummet. Og netop dette tjener til at forklare, hvorfor livsoplevelsens stofsider for det første kaldes en stofsider, og hvorfor den dernæst i forhold til livssiden synes at udgøre en ydre verden - en fysisk omverden, i hvilken livssiden er indeholdt som en åndelig indre verden. Men vi ser, at stofsidens i absolut forstand ikke er det mindste mere ydre end livssiden, og at den for øvrigt heller ikke er det mindste fysisk. Som identisk med et særligt aspekt ved den i sig selv totalt immaterielle livsoplevelse er den nøjagtigt lige så åndelig, som livssiden.

Vor omtale af den ydre og den indre verden skal vi tage skridt til at afslutte med at fremdrage endnu et meget vigtigt erkendelsesteoretisk træk ved livsoplevelsen.

Vi forstår, at den udgør en totalt immateriel størrelse, der udelukkende kun eksisterer for det Jeg, af hvis sansestruktur den er frembragt. Vi forstår, at den dannes af to sider eller verdener, der dog ved en gennemført betragtning viser sig at være én integrerende verden, idet såvel stofsidens som livssiden beror på subjektive forestillinger og dermed strengt taget begge repræsenterer den såkaldte

åndelige verden. Men heraf fremgår det, at den verden, livsoplevelsen danner, objektivt set er en ren illusion. Ikke alene er denne verden ikke det, den ser ud til at være. Den er, set ud fra samme objektive betragtning; ikke noget som helst andet, end et navnløst Noget, der er altså lig "X". Og netop på dette punkt ligner den indtil forveksling det Jeg, for hvilket den ene og alene eksisterer.

Også dette udgør en totalt immateriel og uanskelig realitet, der ud fra en objektiv betragtning udelukkende kun kan defineres som et navnløst Noget, der er -altså også "X". Ud fra omtalte objektive betragtning er Jeget og dets livsoplevelse altså kosmisk set identiske, og det til trods for, at livsoplevelse er skabt, medens Jeget er skaberen. Livsoplevelsen er Jegets subjektive erkendelse af sig selv formidlet gennem dets skaberevne. Subjektivt vurderet er de således to ting: skaberen og "det skabte". Objektivt derimod én principiel enhed. Her er de simpelt hen et to-enigt princip. Og inddrager man også skaberevnen i betragtning -altså evnen hos det immaterielle Jeg til at frembringe et immaterielt, illusorisk indtryk af sig selv, hvilken evne dermed rent objektivt ligeledes må være immateriel og dermed navnløs – da ser man på ny det levende væsen komme til syne som et navnløst Noget. Et Noget, der subjektivt vurderet er tre ting: en skaber, en skaberevne og noget skabt, men som objektivt set er én principiel enhed, et treenigt Noget, der lige akkurat opfylder de principielle betingelser, som kræves, for at den pågældende enhed kan fremtræde og gøre sig gældende som et levende væsen; dvs. som et Noget, der er genstand for livets oplevelse og som i pagt hermed erkender tilværelsen. (Se eventuelt Livets Bog II, stk. 129 -556).

8.

Lektionens allersidste linier skal vi benytte til at henlede opmærksomheden på den meget vigtige kendsgerning, at det med hensyn til stofsiden og livssiden i livsoplevelsen er uden betydning, om det levende væsen har tilknytning til den fysiske verden, eller det kun har tilknytning til den såkaldte åndelige verden. Også den livsoplevelse, væsnet er genstand for i den åndelige verden -f.eks. efter den fysiske død -fremviser både stofside og livsside. Her har stofsiden blot karakter af letbevægelige åndelige materier i modsætning til den fysisk formidlede livsoplevelse, hvor den som bekendt har karakter af tunge, grove, fysiske materier. Også i den åndelige verden føler væsnet sig altså i berøring med en stoflig verden, der i forhold til dets derværende egen, fine åndelige organisme virker lige så konkret og realistisk, som tilfældet nu er med den fysiske organisme i forhold til den fysiske verden. Men dette er læseren sikkert allerede i forvejen klar over, idet den modsatte situation -altså at den åndelige verdens livsoplevelse var uden tilknytning til en stofside -jo ville omstøde alt, hvad der forud har været omtalt og beskrevet i forbindelse med den åndelige verden (kapitel9). Men man må altså gøre sig klart, at nævnte åndelige stofside betragtet ud fra en gennemført, kosmisk analyses udsigtspunkt er nøjagtigt lige så illusorisk, som det nyligt har vist sig at være tilfældet med hensyn til den "fysiske" stofside. I begge tilfælde er den pågældende stofverden i dens fremtræden som en materiel ydre verden en ren illusion -men altså en illusion, der er højst realistisk for det Jeg, i hvis livsoplevelse den i hvert enkelt tilfælde optræder.

KONKLUSION

Den såkaldte ydre og indre verden er begge identiske med fundamentale aspekter af den ene verden, livsoplevelsen repræsenterer. Denne på sin side kan ikke objektivt stedfæstes, fordi den er subjektiv, immateriel og illusorisk. Man kan ikke engang henvise til positionen af sanseapparatet (f.eks. den fysiske organisme) samt de her forekommende og for livsoplevelsen afgørende processer, fordi også væsnets (Jegets) kendskab til disse faktorer eksisterer inden for livsoplevelsens verden, hvilken det jo netop var, som skulle stedfæstes. Da dette af de netop fremførte grunde ikke lader sig gøre, ses det,

at det er forbundet med en dyb mening at hævde, at den såkaldt ydre og indre verden absolut kun eksisterer som sådanne i forhold til hinanden indbyrdes.

Spørgsmål til lektion 65

1. Hvad forstås ved erkendelsesteori?
2. Hvori består det levende væsens mest grundlæggende forudsætning for at nå til erkendelse af virkeligheden?
3. Hvad eksisterer der for det enkelte levende væsen ud over, hvad der optræder i dets livsoplevelse?
4. Hvilke muligheder har det levende væsen for at bevæge sig uden for den verden, dets livsoplevelse repræsenterer?
5. Er det berettiget at karakterisere livsoplevelsen som a) totalt subjektiv, b) totalt immateriel og c) totalt illusorisk?
6. Hvad ville der blive af livsoplevelsen, dersom man tænker sig Jeget ophævet?
7. a) Ved hvilke effekter er den såkaldte "ydre" verden karakteriseret, og b) ved hvilke træk er den såkaldte "indre" verden karakteriseret?
8. I forhold til hvad eksisterer den fysiske og den åndelige verden som henholdsvis en ydre og en indre verden?
9. Kender vi rent principielt vor egen organisme bedre, end vi kender vore medvæsners organismer; i benægtende fald: hvorfor ikke?
10. Martinus taler om livsoplevelsens stofside og livsside. Forklar hvorledes disse to sider forholder sig til begreberne den ydre og indre verden, samt begreberne den fysiske og den åndelige verden.
11. Hvilken form for sansning bærer livsoplevelsens stofside, og hvilken bærer dens livsside?
12. Hvorfor virker stofsiden og livssiden indbyrdes som henholdsvis en ydre verden og en indre verden?
13. Lader det sig gøre at konstatere sådanne kosmisk-principielle lighedstræk mellem Jeget og dets livsoplevelse, at de to størrelser kan fastslås at være identiske?
14. Vil en overflytning af tilværelsen til det åndelige plan -f.eks. gennem døden -medføre bortfald af livsoplevelsens stofside, således at kun livssiden er tilbage?

Løsningen til lektion 64's opgavetillæg

1. Ja.
2. Som princippet i relationen: forældre contra børn, hvor førstnævnte virker til fordel for sidstnævnte.
3. 1. beskyttelse, 2. undervisning, 3. terapi eller træning.
4. Kærlighedens tankeklima.

5. 1. at undervise, 2. at træne novicen (barnet eller ungen) at honorere det voksne, ubeskyttede livs krav.

6. Der, hvor Gud i form af naturen opdrager det voksne menneske med henblik på en endnu højere livstilstand.

7. Verdensgenløsernes forkyndelser er en undervisning i det "kosmisk voksne" livs forhold og vilkår, og nævnte forkyndelser konkluderer alle i en etisk fordring -altså et krav til træning i en bestemt væremåde.

8. Deri, at undervise om vejen til udfrielse af kosmisk primitivitet og mørke, lige som han gennem sin egen livsførelse gav eksempel på den fuldkomne væremåde.

9. Den garanterer, at de forkyndelser vedr. livslovene, som skyldes verdensgenløserne, stadig vil vedblive at have aktualitet så længe mennesket ikke er blevet "kosmisk voksent". Den garanterer med andre ord konsekvens i livets opdragelse af det ufærdige menneske.

10. Ja, i høj grad.

P.B. -J.

NB. Disse svar er godkendt af Martinus